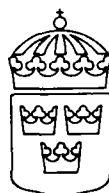


Regeringens proposition 1994/95:209

Kontrolluppgiftsskyldighet vid avyttring av
värdepapper m.m.



Prop.
1994/95:209

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 mars 1995

Mona Sahlin

Göran Persson
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den nuvarande obligatoriska skyldigheten för fondbolag att lämna kontrolluppgift om reavinst resp. reaförlust vid avyttring av andel i allemansfond utsträcks till att omfatta även andra värdepappersfonder än allemansfonder. För andel som förvärvats före den 1 januari 1996 får som alternativ till det verkliga anskaffningsvärdet användas marknadsvärdet den 31 december 1992. Vidare föreslås att skyldighet införs för värdepappersinstitut att i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota lämna kontrolluppgift om den ersättning som överenskommit vid avyttring av aktier och andra värdepapper. Uppgift skall i båda fallen lämnas för fysisk person och dödsbo. De nya bestämmelserna skall tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

I propositionen föreslås vidare att den tidigare upphävida lagen mot skatteflykt återinförs från och med den 1 juli 1995. Slutligen tas vissa mindre ändringar i uppbördslagen (1953:272) m.fl. lagar upp.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag mot skatteflykt.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.....	6
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.....	12
2.4	Förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).....	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.....	16
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.....	17
2.7	Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	18
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.....	19
3	Ärendet och dess beredning.....	20
4	Kontrolluppgiftsskyldighet vid avyttring av värdepapper.....	22
4.1	Utgångspunkter.....	22
4.2	Kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond m.m.....	24
4.3	Kontrolluppgiftsskyldighet om ersättning vid avyttring av aktier m.m.....	30
5	Återinförande av skatteflyktslagen.....	34
6	Uppbördsfrågor m.m.....	36
6.1	Uppbördsfrågor.....	36
6.2	Företrädare för staten vid konkurs, m.m.....	37
7	Ekonomiska konsekvenser.....	38
8	Författningskommentar.....	39
8.1	Förslaget till lag mot skatteflykt.....	39
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter.....	39
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.....	43
8.4	Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).....	44

8.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter.....	44
8.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.....	45
8.7	Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200).....	45
8.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.....	45
Bilaga 1	Förteckning över remissinstanser som har avgett yttrande över betänkandet Allemanssparandet - en översyn (SOU 1994:50).....	46
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser som har avgett yttrande över Riksskatteverkets framställning till Finansdepartementet (Dnr 5105-93/900, Fi93/900).....	47
Bilaga 3	De remitterade lagförslagen.....	48
Bilaga 4	Lagrådets yttrande.....	61
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 mars 1995.....	62

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1994/95:209

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag mot skatteflykt,
2. lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter,
3. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
4. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
5. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
6. lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
7. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
8. lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag mot skatteflykt

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag gäller i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt.

2 § Vid taxeringen skall hänsyn ej tas till rättshandling som har företagits av den skattskyldige eller av juridisk person, vars inkomst helt eller delvis beskattas hos den skattskyldige, om

1. rättshandlingen, ensam eller tillsammans med annan rättshandling i vilken den skattskyldige eller den juridiska personen direkt eller indirekt medverkat, ingår i ett förfarande som medför en inte oväsentlig skatteförmån för den skattskyldige,

2. skatteförmånen med hänsyn till omständigheterna kan antas ha utgjort det huvudsakliga skälet för förfarandet och

3. en taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot lagstiftningens grunder.

3 § Om 2 § tillämpas skall taxeringsbeslut fattas som om rättshandlingen inte hade företagits. Framstår förfarandet med hänsyn till det ekonomiska resultatet — bortsett från skatteförmånen — som en omväg i förhållande till det närmast till hands liggande förfarandet, skall taxeringsbeslutet i stället fattas som om den skattskyldige hade valt det förfarandet. Om de nu angivna grunderna för taxeringsbeslutet inte kan tillämpas eller skulle leda till oskäligt resultat, skall taxeringsbeslutet fattas med tillämpning av 4 kap. 3 § taxeringslagen (1990:324).

4 § Fråga om tillämpning av denna lag prövas av länsrätten efter framställning av skattemyndighet eller Riksskatteverket. Om handläggning av framställning om tillämpning av lagen och om överklagande av beslut i anledning av sådan framställning gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 6 kap. taxeringslagen (1990:324).

Framställning enligt första stycket får göras före utgången av de frister som enligt 4 kap. 19—22 §§ taxeringslagen gäller för beslut om eftertaxering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas på rättshandlingar som företagits efter ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Prop. 1994/95:209

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22 a, 27 a, 32 a, 32 b, 33 och 57 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 32 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

22 a §¹

Fysisk person, som är bosatt i Sverige eller som flyttar in för att bosätta sig här och öppnar eller har öppnat ett inlåningskonto i utlandet, skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna dels ett skriftligt medgivande till insyn på kontot, dels en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till verket. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer eller organisationsnummer *samt* ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer eller organisationsnummer, ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår *samt behållningen på kontot vid årets utgång.*

Om den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i visst land inte överstiger motvärdet till 50 000 kronor, behöver sådan förbindelse som avses i första stycket inte lämnas av

1. den som äger fastighet eller bostad i utlandet om kontot används för att verkställa betalning av drift- eller underhållskostnader för fastigheten eller bostaden eller för mottagande av intäkter från fastigheten eller bostaden,

2. den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där,

3. den som vistas i utlandet om kontot avser endast deponering av medel under vistelsen,

4. den som är utländsk medborgare om kontot avser deponering i hemlandet av sådan arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige.

I andra fall än som avses i tredje stycket får Riksskatteverket medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. De gäller inte heller i fråga om inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut som utbetalas till eller gottskrivs personer bosatta i Sverige.

27 a §²

Fysisk person, som är bosatt i Sverige och innehar utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper, skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller om den fysiska personen innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt riktats till utlandet. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Deponeras eller kontoförs fondpapperen i utlandet skall den skattskyldige utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institut som för depån eller kontot att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer eller organisationsnummer *samt* utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer eller organisationsnummer, utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår *samt innehavet vid årets utgång. Om avyttring skett av fondpapper skall även kontrolluppgift enligt 32 c § lämnas.*

Riksskatteverket får medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i andra stycket om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte i fråga om depåer eller konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på fondpapper, vilka kontoförs eller förvaras i depå, som betalas ut till personer bosatta i Sverige.

32 a §³

Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust vid

Kontrolluppgift om realisationsvinst eller realisationsförlust vid

avyttring av andel i *allemanfond* skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som har avyttrat andel i *allemanfond* som inte är tillgång på pensionssparkonto. Kontrolluppgiften skall ta upp realisationsvinst eller realisationsförlust till den del den är skattepliktig respektive avdragsgill.

avyttring av andel i *värdepappersfond* skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. *Detsamma gäller annan som med tillstånd enligt 3 § samma lag bedriver sådan verksamhet som där avses.*

Kontrolluppgift skall lämnas för *fysisk person och dödsbo* som har avyttrat andel i *värdepappersfond* som inte är tillgång på pensionsparkonto. Kontrolluppgiften skall ta upp realisationsvinst eller realisationsförlust till den del den är skattepliktig respektive avdragsgill, *slag av fond, fondens organisationsnummer och uppgift om fonden är marknadsnoterad. Saknas uppgift om ersättning vid avyttring, får vid uppgiftslämnandet i stället användas andelens marknadsvärde på avyttringsdagen eller, om den inte är känd för uppgiftslämnaren, dagen då avyttringen registrerats.*

32 b §⁴

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag driver bankverksamhet, värdepappersrörelse eller finansieringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 22, 25 a eller 27 § till Riksskatteverket.

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag driver bankverksamhet, värdepappersrörelse eller finansieringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial här, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

32 c §

Kontrolluppgift om avyttring av finansiellt instrument skall, i annat fall än som avses i 22 eller 32 a §, lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo. Kontrolluppgiften skall ta upp den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader, antalet avyttrade finansiella instrument samt slag och sort.

Uppgiftsskyldighet föreligger inte vid byten som avses i 27 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt respektive 6 § lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

33 §⁵

Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den som får driva värdepappersrörelse lämna kontrolluppgift för namngiven person. Kontrolluppgiften skall avse sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den som är uppgiftsskyldig enligt 32 a eller 32 c § också i andra fall än som där anges lämna kontrolluppgift för namngiven person. Kontrolluppgiften skall avse sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Efter föreläggande av Riksskatteverket skall kontrolluppgift enligt första stycket lämnas också i fråga om ej namngivna personer. Sådant föreläggande får efter Riksskatteverkets bestämmande utfärdas av skattemyndigheten i det län där den uppgiftsskyldige har sitt säte eller driver verksamhet.

57 §⁶

I varje kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser.

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än

fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. *Om ett finansiellt instrument ägs gemensamt av flera får uppgift enligt 32 c § lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare.* Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

Den som för egen räkning öppnar ett inlåningskonto, anskaffar ett räntebärande värdepapper eller på annat sätt placerar pengar för förräntning skall ange sitt personnummer, om mottagaren är skyldig att utan föreläggande lämna kontrolluppgift beträffande räntan. Detta gäller inte den som inte har tilldelats personnummer.

I en kontrolluppgift som lämnas av fåmansföretag, fåmansägt handelsbolag eller företag, som enligt 3 § 12 mom. nionde stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, skall det anges om personen är företagsledare eller honom närstående person eller delägare i företaget.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

2. Har ett konto eller depå i utlandet öppnats före den 1 juli 1995 skall förbindelse från den som för kontot eller depån att lämna kontrolluppgift

enligt 3 kap. 22 a eller 27 a § ges in till Riksskatteverket före den 1 januari 1996. Prop. 1994/95:209

3. Har bank- eller finansieringsverksamhet med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617) eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag inletts före den 1 juli 1995, skall förbindelse enligt 3 kap. 32 b § lämnas till Finansinspektionen före den 1 januari 1996.

4. Denna lag skall inte tillämpas på andel i värdepappersfond som med stöd av bestämmelserna i 5 § lagen (1990:1115) om ikraftträdande av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder inte är registrerad.

¹ Senaste lydelse 1992:1310.

² Senaste lydelse 1992:1310.

³ Senaste lydelse 1993:1564.

⁴ Senaste lydelse 1994:2012.

⁵ Senaste lydelse 1994:2012.

⁶ Senaste lydelse 1992:1659.

Härigenom föreskrivs att 27 § 2 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

2 mom.² Som anskaffningsvärde anses det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument av samma slag och sort som det avyttrade, beräknat på grundval av faktiska anskaffningsutgifter och med hänsyn till inträffade förändringar beträffande innehavet (genomsnittsmetoden). Har aktier erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses så stor del av det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen i marknadsvärdet på dessa aktier till följd av utdelningen. Det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget skall minskas i motsvarande mån. För sådan mottagare som inte äger aktier i det utdelande bolaget skall, om vederlag erlagts för rätten till utdelning, vederlaget anses som anskaffningsvärde. I annat fall skall de utdelade aktierna anses anskaffade utan kostnad. Har aktier erhållits genom sådan utskiftning som avses i 3 § 8 mom. tredje stycket skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses anskaffningsvärdet för andelarna i den förening som skiftat ut aktierna.

Är finansiella instrument som avses i 1 mom. föremål för notering på inländsk eller utländsk börs eller annan kontinuerlig notering av marknadsmässig omsättning, som är allmänt tillgänglig (marknadsnoterade), får utom såvitt avser optioner och terminer anskaffningsvärdet bestämmas till 20 procent av vad den skattskyldige erhåller vid avyttringen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Delbevis eller teckningsrättsbevis, som grundas på aktieinnehav i ett bolag, anses anskaffat utan kostnad.

Som anskaffningsvärde för andel i annan värdepappersfond än allmansfond som förvärvats före den 1 januari 1996 får fysisk person och dödsbo ta upp andelens marknadsvärde den 31 december 1992. Detsamma gäller i fråga om fondandelsbevis vars innehavare registreras efter utgången av år 1995.

¹ Senaste lydelse 1974:770.

² Senaste lydelse 1994:1849.

*Motsvarande värde för andel i fond
som bildats under åren 1993-1995
är det först noterade marknadsvär-
det.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹
dels att 12 och 59 §§ skall ha följande lydelse,
dels att övergångsstämmelsen till lagen (1994:1922) om ändring i
uppbördslagen (1953:272) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §²

För den som inte skall betala avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmänna egenavgifter skall preliminär A-skatt i fall som avses i 4 § 1 mom. och 40 § utgå enligt de grunder som där anges med beaktande av att skyldighet att betala sådana avgifter och rätt till avdrag för avgifterna inte föreligger.

I fråga om folkpension och annan ersättning som utbetalas tillsammans med sådan pension får den utbetalande myndigheten eller inrättningen vid beräkning av preliminär A-skatt med frångående av bestämmelserna i 4 och 40 §§ ta hänsyn till att den skattskyldige kan vara berättigad till särskilt grundavdrag, om därmed bättre överensstämmelse kan uppnås mellan preliminär och slutlig skatt. Skattemyndighets beslut med stöd av 3 § 2 mom. om preliminär skatt för den skattskyldige får dock inte frångås.

I fråga om folkpension och annan ersättning som utbetalas tillsammans med sådan pension får den utbetalande myndigheten eller inrättningen vid beräkning av preliminär A-skatt med frångående av bestämmelserna i denna lag ta hänsyn till att den skattskyldige kan vara berättigad till särskilt grundavdrag, om därmed bättre överensstämmelse kan uppnås mellan preliminär och slutlig skatt. Skattemyndighets beslut med stöd av 3 § 2 mom. om preliminär skatt för den skattskyldige får dock inte frångås.

59 §³

Skatt, dröjsmålsavgift, kvarskatteavgift eller ränta som inte har betalats in i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utskönningsbalken ske.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatt, dröjsmålsavgift, kvarskatteavgift eller ränta, även om fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. *När det gäller slutlig skatt tillämpas de nya föreskrifterna första gången vid debitering av sådan skatt på grund av 1996 års taxering.*

Denna lag träder i kraft den 15 juni 1995. Genom lagen upphävs Riksskatteverkets föreskrifter (RSFS 1983:51) om indrivning och avskrivning av skatt, allmänna avgifter m.m.

¹ Lagen omtryckt 1991:97.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1994:1679.

³ Senaste lydelse 1993:894.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Prop. 1994/95:209

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 16 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.
16 §¹

Om skatten inte betalas i rätt tid skall den lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt ut-sökningsbalken ske.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatten, även om fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 15 juni 1995.

¹ Senaste lydelse 1993:906.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Prop. 1994/95:209

Härigenom föreskrivs att 28 a § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a §²

Arbetsgivaravgifter, ränta och dröjsmålsavgift som inte har betalats i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för en fordran som avser ett ringa belopp. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om arbetsgivaren är försatt i konkurs skall arbetsgivaravgifter, ränta och dröjsmålsavgift, även om fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 15 juni 1995.

¹ Lagen omtryckt 1991:98.

² Senaste lydelse 1993:908.

2.7 Förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Prop. 1994/95:209

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 16 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

16 §

Skatt som inte har betalats in i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningebalken ske.

Begäran om omprövning eller överklagande inverkar inte på skyldigheten att betala skatt.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatten, även om fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 15 juni 1995.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor

Prop. 1994/95:209

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1§¹

Förhandsbesked får, om det är av synnerlig vikt för någon, efter ansökan lämnas angående viss fråga, som avser sökandens taxering till kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader samt fråga rörande tillämpningen av lagen (1951:763) om statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst. Gäller ansökningen fråga om tillämpning av lagen (1980:865) mot skatteflykt får förhandsbesked meddelas, om det är av vikt för sökanden.

I frågor som avses i första stycket får förhandsbesked också meddelas, om det är av vikt för enhetlig lagtolkning eller rättstillämpning.

Vad som har sagts i första stycket första meningen och andra stycket skall också tillämpas, när ägare till fastighet önskar erhålla förhandsbesked angående viss fråga, som avser taxering av fastigheten. Detsamma gäller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som ägare.

Bestämmelser om rätt att erhålla förhandsbesked finns också i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, fordonsskattelagen (1988:327) och mervärdesskattelagen (1994:200).

Förhandsbesked får, om det är av synnerlig vikt för någon, efter ansökan lämnas angående viss fråga, som avser sökandens taxering till kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader samt fråga rörande tillämpningen av lagen (1951:763) om statlig inkomstskatt på ackumulerad inkomst. Gäller ansökningen fråga om tillämpning av lagen (1995:000) mot skatteflykt får förhandsbesked meddelas, om det är av vikt för sökanden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.

¹ Senaste lydelse 1994:202.

Beskattningssystemet bygger på kontrolluppgifter och uppgifter lämnade i självdeklarationerna. Uppgiftsskyldigheten och kontrollen av att uppgiftsskyldigheten fullgörs är basen för en effektiv och likformig beskattning. Ändamålsenliga regler om uppgiftsskyldighet och en effektiv skattekontroll är dock inte alltid tillräckligt för att garantera att skattebördan fördelas mellan de skattskyldiga på det sätt som förutsätts i de materiella skattereglerna. Olika former av skatteflyktstransaktioner kan medföra att de materiella skattereglerna sätts ur spel. Regeringen anser det angeläget att åtgärder nu vidtas för att förbättra förutsättningarna för en effektiv och likformig beskattning av kapitalinkomster och för att hindra skatteflykt.

Som ett led i det nya deklarationsförfarande som börjar tillämpas vid 1995 års taxering infördes en skyldighet för fondbolag att lämna kontrolluppgift om reavinst respektive reaförlust vid försäljning av andel i allemansfond. Vid införandet av denna uppgiftsskyldighet ansågs beträffande andra värdepapper än andel i allemansfond att den tekniska utformningen av en utvidgad uppgiftsskyldighet borde utredas vidare.

Utredningen om översyn av allemanssparandet överlämnade den 30 mars 1994 betänkandet *Allemanssparandet - en översyn* (SOU 1994:50). Utredningen föreslog bl.a. att särlagstiftningen för allemansfonderna skall tas bort, vilket skulle innebära att de måste omvandlas till vanliga värdepappersfonder. Som en följd härav föreslogs att en motsvarande skyldighet att lämna kontrolluppgifter till ledning för taxeringen som den som gäller för allemansfonder skall införas även för värdepappersfonder i övrigt. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom Finansdepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Fi94/1270).

Riksskatteverket (RSV) har i en framställning den 19 februari 1993 till Finansdepartementet föreslagit införande av en obligatorisk skyldighet för värdepappersinstitut m.fl. att lämna kontrolluppgift om avyttringar av aktier och andra finansiella instrument. Framställningen har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats inom Finansdepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Fi93/1136).

I det följande behandlas förslagen i betänkandet *Allemanssparandet - en översyn*, såvitt gäller kontrolluppgiftsskyldighet vid försäljning av andel i värdepappersfond och RSV:s framställning.

I propositionen föreslås vidare att den tidigare upphävida lagen mot skatteflykt återinförs från och med den 1 juli 1995. Slutligen behandlas vissa mindre ändringar i uppbördslagen (1953:272), lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare och mervärdesskattelagen (1994:200).

Regeringen beslutade den 9 mars 1995 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i lagtexten.

Lagrådets yttrande har inte inhämtats över förslaget om återinförande av skatteflyktslagen. Förslaget innebär en återgång till de regler som upphävdes av den förra regeringen och som gällde fram t.o.m. den 31 december 1992. Dessa lagregler har tidigare granskats av Lagrådet. Med hänsyn till att endast ett par mindre lagtekniska ändringar vidtagits i den tidigare lagen är förslaget av sådan beskaffenhet att en förnyad granskning av detsamma framstår som obehövlig.

4.1 Utgångspunkter

Beräkning av reavinst och reaförlust

De materiella reglerna för beräkning av reavinst och reaförlust vid avyttring av aktier och andra värdepapper finns i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL. Huvudregeln, genomsnittsmetoden, innebär att vinsten beräknas till nettoförsäljningslikviden minus det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktier av det aktuella slaget (27 § SIL). Det genomsnittliga anskaffningsvärdet påverkas av dels anskaffningskostnaden för de aktier som ingår eller tidigare ingått i innehavet, dels om det har förekommit emissioner e.d. i det aktuella bolaget. Separata genomsnittsbereäkningar skall göras för olika aktieserier i samma bolag.

För marknadsnoterade aktier och liknande värdepapper utom optioner och terminer finns en alternativ regel för beräkning av anskaffningskostnaden (schablonmetoden). Den innebär att 20 % av nettoförsäljningslikviden får dras av som anskaffningskostnad vid vinstberäkningen. Den skattepliktiga vinsten uppgår därmed till 80 % av nettoförsäljningslikviden. Vid avyttring av andel i allemansfond får dessutom användas en särskild övergångsregel, som innebär att som anskaffningsvärde för andel som anskaffats före år 1991, får tas upp marknadsvärdet per den 31 december 1990.

Kontrolluppgiftsskyldighet

Fr.o.m. 1995 års taxering skall ett nytt deklarationsförfarande börja tillämpas (prop. 1992/93:86, bet. 1992/93:SkU11, rskr. 1992/93:146, SFS 1992:1659 m.fl.). Förfarandet innebär bl.a. att en förtryckt blankett för förenklad självdeklaration sänds ut till den skattskyldige, som efter eventuella rättelser och kompletteringar skall underteckna blanketten och skicka tillbaka den till skattemyndigheten.

I samband med lagstiftningen om förtryckning av de förenklade deklarationsformulären infördes en obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i allemansfond i 3 kap. 32 a § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, LSK. I det sammanhanget infördes dock inte någon obligatorisk kontrolluppgiftsskyldighet avseende avyttring av aktier eller andra värdepapper än andel i allemansfond. Det ansågs att den tekniska utformningen av en uppgiftsskyldighet borde utredas vidare (prop. 1992/93:86 s. 45).

Skattemyndigheten har enligt 3 kap. 33 § LSK möjlighet att förelägga den som har tillstånd att driva värdepappersrörelse att lämna kontrolluppgift. Kontrolluppgiften skall avse sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen

(1991:981) om värdepappersrörelse. I 3 kap. 34 § LSK finns bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet efter föreläggande som tar sikte på utländska fondpapper.

Behovet av ändrade regler

Antalet personer i Sverige som äger aktier har ökat kraftigt och uppgår för närvarande till ca 3 miljoner. Det är framför allt det kollektiva sparandet i olika slag av värdepappersfonder som har ökat. Antalet deklarationer som innehåller uppgift om reavinst eller reaförlust på värdepapper kan grovt beräknas till 300 000. Det finns således ett betydande kontrollbehov från skattemyndigheternas sida. Detta understryks inte minst av utfallet av de riktade kontroller som RSV utfört beträffande försäljning av aktier i vissa bolag. Även för de skattskyldiga finns - med hänsyn till de komplicerade vinstberäkningsreglerna - behov av ett system där de kan få uppgift om reavinst respektive reaförlust förtryckt på deklarationsblanketten. En sådan kontrolluppgiftsskyldighet medför också administrativa fördelar för skattemyndigheterna då ett minskat antal tilläggsuppgifter från de skattskyldiga innebär att taxeringsarbetet kan genomföras snabbare och effektivare.

Regeringen har den 26 januari 1995 beslutat tillkalla en särskild utredare (dir. 1995:12) som bl.a. skall undersöka möjligheterna att få till stånd en uppgiftsskyldighet avseende reavinster på värdepapper som bygger på genomsnittsmetoden eller, för det fall detta inte skulle visa sig vara en framkomlig väg, utforma en kontrolluppgiftsskyldighet som tar sikte på schablonmetoden. Alternativt är en kombination av metoderna tänkbar. Vissa mindre ändringar av vinstberäkningsreglerna kan då visa sig nödvändiga.

Även om målet på sikt måste vara att kontrolluppgift om reavinst respektive reaförlust skall lämnas om alla försäljningar, är det angeläget att en uppgiftsskyldighet med anledning av försäljning av aktier och andra värdepapper i vissa delar kan genomföras omgående utan att utredningens förslag behöver avvaktas. I det följande kommer därför att presenteras förslag om att kontrolluppgiftsskyldigheten för reavinster och reaförluster vid avyttring av andel i allemansfond utsträcks till att omfatta även värdepappersfonder i övrigt (avsnitt 4.2). Vidare föreslås en kontrolluppgiftsskyldighet avseende andra värdepapper än andelar i värdepappersfonder där den överenskomna ersättningen vid avyttringen skall anges (avsnitt 4.3).

4.2 Kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond m.m.

Prop. 1994/95:209

Regeringens förslag: Skyldigheten att lämna kontrolluppgift om skattepliktig reavinst eller avdragsgill reaförlust för fysisk person och dödsbo som avyttrat andel i allemansfond utsträcks till att omfatta även andra värdepappersfonder än allemansfonder. Kontrolluppgift skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen om värdepappersfonder.

För andel som förvärvats före den 1 januari 1996 får som anskaffningsvärde användas marknadsvärdet den 31 december 1992.

Utredningens förslag: Överensstämmer i stort sett med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Endast ett mindre antal instanser har berört förslaget. RSV, Konsumentverket och Pensionärernas Riksorganisation tillstyrker att uppgiftsskyldigheten vidgas till att omfatta alla värdepappersfonder. *Fondbolagens förening*, *Svenska Bankföreningen* och *Svenska Fondhandlareföreningen* avstyrker en sådan utvidgning. Som grund för avstyrkandet anförs bl.a. att fondbolagen inte med precision kan utföra en riktig genomsnittsberäkning av anskaffningsvärdet.

Skälen för regeringens förslag: Som nämnts i avsnitt 4.1 är fondbolag fr.o.m. 1995 års taxering skyldiga att lämna kontrolluppgift om reavinst respektive reaförlust för den som avyttrat andel i allemansfond under beskattningsåret. För andra värdepappersfonder än allemansfonder finns inte någon motsvarande uppgiftsskyldighet. Antalet sparare som äger andelar i andra värdepappersfonder är visserligen betydligt färre än de drygt två miljoner som sparar i allemansfond. Det finns dock också vid försäljning av andelar i vanliga värdepappersfonder betydande svårigheter för de skattskyldiga att rätt kunna redovisa avyttringarna. Detta kompliceras ytterligare av att det inte finns någon motsvarighet till den övergångsregel som gäller vid beräkning av reavinst vid avyttring av allemansfond och som innebär att som anskaffningsvärde för andelar som anskaffats före år 1991 får tas upp värdet per den 31 december 1990. I många fall torde det i praktiken vara svårt för den skattskyldige att redovisa vinsten på grundval av ett på faktiska anskaffningsutgifter baserat genomsnittligt anskaffningsvärde.

De praktiska svårigheterna med en kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst och reaförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond är inte lika påtagliga som för vissa andra värdepapper, t.ex. aktier. Ägarförhållandena är i större utsträckning dokumenterade genom att fondbolagen med vissa mindre undantag har alla ägarna registrerade hos sig. Vidare sker avyttring av fondandelar i stort sett uteslutande genom inlösen hos fondbolaget, vilket ger en god kontroll över förändringar i innehaven. Omfattningen av de avvikelser från de verkliga värdena som en i vissa

fall schablonmässigt beräknad anskaffningskostnad skulle medföra får därför anses godtagbar.

Såväl kontrollbehovet som administrativa fördelar och svårigheterna för de skattskyldiga att rätt beräkna reavinst talar starkt för att en motsvarande uppgiftsskyldighet till den som gäller för andelar i allemansfonder skall införas även för andelar i värdepappersfonder i övrigt. Regeringen föreslår därför att det införs en sådan skyldighet.

Uppgiftsskyldighetens omfattning

Fondbolagens förening m.fl. har anfört att fondförvaltarna inte har möjlighet att lämna exakta uppgifter om anskaffningsvärden och reavinster på grund av att det finns för många felkällor. Detta har delvis sin grund i att vanliga värdepappersfonder i motsats till allemansfonder inte omfattats av restriktioner om överlåtelse. En fondandel kan överlåtas utan att fondbolaget är inblandat, genom arv, gåva eller "privat" försäljning.

Invändningen att det inte i varje enskilt fall är det för andelsägaren förmånligaste anskaffningsvärdet som anges på kontrolluppgiften restes även vid remissbehandlingen inför införandet av uppgiftsskyldighet för avyttrade andelar i allemansfonder (jfr prop. 1992/93:86 s. 46 f). Nu liksom då får det — mot bakgrund av svårigheterna att beräkna rätt anskaffningsvärde — ändå anses att de skattskyldigas behov av att få uppgift om reavinst eller reaförlust överväger nackdelen att det redovisade värdet i vissa fall inte är det förmånligaste. De skattskyldiga kan också upplysas om detta i samband med att de får kontrolluppgiften. Det kan inte förnekas att de uppgifter som kommer att lämnas för vanliga värdepappersfonder i vissa fall kan vara av sämre kvalitet än de som lämnas för allemansfonder. Alternativet att låta de skattskyldiga själva räkna ut rätt anskaffningsvärde, oavsett när andelarna anskaffats, måste emellertid anses sämre. Fondbolagen får göra vinstberäkning med stöd av de uppgifter som finns hos dem och det förvaringsinstitut (bank eller annat kreditinstitut som sköter in- och utbetalningar från fonden) de anlitar. Dessa uppgifter kan tas fram med rimliga insatser. Problemet med gamla feltransaktioner och omläggningar i datasystemen torde till stor del försvinna för äldre andelar i och med att den schablonberäkning av anskaffningsvärdet, som vi strax återkommer till, införs. Fondandelsbevis har utmönstrats och existerar i dag endast i mycket begränsad omfattning. De är dessutom fördelade på ett relativt fåtal delägare.

Beträffande överlåtelser efter år 1995 kan följande anföras. Det kan med fog antas att det vanliga förhållandet är att andelsägaren har sina andelar samlade i en och samma bank, som också är fondbolagets förvaringsinstitut. Som tidigare nämnts sker överlåtelse av andelar i normalfallet genom inlösen hos fondbolaget, som därmed har alla uppgifter som behövs för att lämna kontrolluppgift. Det kan emellertid förekomma att överlåtelse av andelar sker på annat sätt än genom inlösen. Enligt 31 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder är

fondbolaget skyldigt att föra eller låta föra ett innehavarregister. Alla förändringar i innehavet är därmed kända för fondbolaget. I detta sammanhang bör även nämnas att fondbolaget kan förutsättas få in uppgifter även i de fall andelar primärt överläts vid sidan av förvaringsinstitutet eftersom den nye ägaren inte vinner sakrättsligt skydd för sitt förvärv förrän fondbolaget denuntierats. Det kan emellertid uppstå situationer där ersättningsbeloppet inte är känt för fondbolaget. I sådana fall får godtas att vederlaget tas upp till belopp motsvarande andelens marknadsvärde på avyttringsdagen, eller, om denna inte är känd, marknadsvärdet den dag fondbolaget registrerat överlåtelsen.

Ett fondbolag kan förvalta flera olika fonder för en och samma skattskyldig och olika skatteregler kan gälla för inlösen av andelar i fonderna. En kontrolluppgift skall därför lämnas för varje fond. Uppgift skall lämnas även om fondens organisationsnummer. Därmed kan fondens namn förtryckas på deklarationsblanketten, vilket är en värdefull upplysning för den skattskyldige.

RSV har uttryckt önskemål om att uppgift skall lämnas om vilket slag av fond vinsten eller förlusten härrör från eftersom reglerna om kvittning mellan vinster och förluster inte är enhetliga. Hur stor andel av vinst eller förlust i en värdepappersfond som är skattepliktig respektive avdragsgill är först och främst beroende av andelen aktier o.d. i fonden samt förekomsten av en marknadsnotering av andelens värde. Det stora flertalet värdepappersfonder i dag är antingen sådana där innehavet av aktier o.d. uppgår till minst tre fjärdedelar av fondförmögenheten (aktiefond) eller räntefonder. I båda dessa fall föreligger i princip full kvittningsrätt. I aktiefondsfall begränsas avdragsrätten dock till vinster på sådana marknadsnoterade tillgångar som avses i 27 § SIL. Endast i undantagsfall är emellertid fondförhållandena i sig sådana att avdragsrätten för en förlust är begränsad. För att den enskilde och skattemyndigheterna skall få en tydlig redovisning bör det dock framgå av uppgiften om fondandelarna är marknadsnoterade samt om fonden är en allemansfond, räntefond, aktiefond eller annan fond.

En fråga som har uppmärksamats är om problem kan uppstå för det fall fondandelar i framtiden kommer att förvaltarregistreras. Alla finansiella instrument, således även andelar i värdepappersfonder, kan efter en ändring den 1 juli 1994 i aktiekontolagen (1989:827) registreras enligt 9 kap. 1 § tredje stycket samma lag (prop. 1993/94:232, bet. 1993/94:LU37, rskr. 1993/94:352, SFS 1994:505). Av bestämmelserna i aktiekontolagen framgår bl.a. att registreringen i sådant fall skall ske i VPC:s system för registerföring. Andelarna kan då vara registrerade på antingen ägare eller förvaltare. Fortfarande kvarstår dock skyldigheten enligt 31 § lagen om värdepappersfonder för fondbolaget att föra eller låta föra ett innehavarregister. Fondbolaget har därmed kvar kontrollen över delägarnas innehav.

För att kunna lämna uppgift om uppkommen reavinst vid avyttring av andelar krävs även uppgift om den faktiska anskaffningsutgiften. Beträffande äldre andelar torde sådana uppgifter i många fall saknas eller endast med svårighet kunna uppbringas av uppgiftslämnarna.

Utredningen har föreslagit en schablonregel för beräkning av andelarnas anskaffningsvärde. Schablonen innebär att andelar som förvärvats före den 1 januari 1995 får tas upp till ett anskaffningsvärde som motsvarar andelarnas marknadsvärde vid utgången av år 1992. Schablonen får enligt förslaget utnyttjas som ett alternativ till en gängse reavinstberäkning byggd på verkliga anskaffningsutgifter. Vill den skattskyldige använda sig av de verkliga anskaffningsutgifterna får han lämna en kompletterande uppgift i självdeklarationen.

Fondbolagens förening m.fl. har motsatt sig införandet av en schablonregel och anför att ett fiktivt schablonvärde framstår som materiellt stötande och godtyckligt. Beträffande tidpunkten för schablonmässig beräkning av anskaffningsvärde har föreningen anmärkt att börsvärdet har stigit med 50 procent sedan slutet av 1992, varför en användning av schablonen är oacceptabel för förvärv efter denna tidpunkt. Dessutom anser föreningen att det föreslagna värdet är oanvändbart i den mån en fond har bildats efter utgången av 1992. RSV har anfört att schablonberäkningen av anskaffningsvärdet med hänsyn till börsutvecklingen under 1993 bör bestämmas med utgångspunkt från marknadsvärdena den 31 december 1993 i stället för 1992. Enligt verket kan det eventuellt övervägas att begränsa schablonregelns användning till att avse endast vinster alternativt vinster och förluster endast upp till vissa belopp, då annars en sådan schablon kan leda till en skattemässig handel med fondandelar.

Det finns visst fog för uppfattningen att det system som beskrivits inte är idealiskt vare sig från materiell synpunkt eller med tanke på eventuellt administrativt merarbete för skatteförvaltningen. Ett schablonvärde är dock enda möjligheten att på ett någorlunda hanterligt sätt få in äldre andelar i systemet. Verkliga anskaffningsvärden för köp av andelar som ligger flera år tillbaka i tiden torde nämligen i många fall inte kunna tas fram.

Värdeutvecklingen har över åren varierat mycket från fond till fond. En schablon måste därför med nödvändighet bli tämligen grovt bestämd. Schablonen utgör vidare en avvägning mellan å ena sidan intresset av att ett stort antal andelsförsäljningar fångas upp utan alltför stort skattebortfall och å andra sidan intresset av att en överbeskattning undviks. När schablonen bestäms bör det särskilt beaktas att det skall stå den enskilde fritt att redovisa vinsten eller förlusten på vanligt sätt. Beträffande förvärv efter utgången av år 1992 torde svårigheterna att rätt beräkna anskaffningsvärde med stöd av verkliga utgifter inte vara oöverstigliga. Regeringen ansluter sig därför till utredningens bedömning att andelsvärdena vid årsskiftet 1992/93 är ett lämpligt underlag för ett schablonmässigt bestämt anskaffningsvärde.

Utredningen har vidare föreslagit att uppgift skall lämnas första gången vid 1996 års taxering och att det verkliga värdet skall användas för andelar som anskaffats efter den 31 december 1994. Med ett planerat ikraftträdande av de nya bestämmelserna den 1 juli 1995 bör enligt regeringens mening uppgift om reavinst eller reaförlust avseende vanliga värdepappersfonder kunna lämnas första gången vid 1997 års taxering, varvid det verkliga värdet skall användas för andelar som anskaffats efter den 31 december 1995.

Det föreslagna schablonvärdet får utnyttjas även när andelen förvärvats av den skattskyldige genom arv, gåva eller annat benefikt förvärv. Detta följer av de allmänna bestämmelserna i 24 § 1 mom. SIL om kontinuitet i fråga om anskaffningsvärden. Det bör härvid noteras att schablonvärdet får utnyttjas inom ramen för genomsnittsmetoden enligt 27 § 2 mom. SIL.

För andelar i allemansfond som förvärvats före den 1 januari 1991 bör marknadsvärdena vid denna tidpunkt alltjämt utgöra grund för schablonen. Det innebär således att övergångsregeln för äldre andelar i allemansfonder står fast. På samma sätt skall även framdeles det verkliga värdet användas för beräkning av reavinst på andelar som anskaffats efter detta datum.

Eftersom den s.k. genomsnittsmetoden tillämpas kan uppgiftslämnarna inskränka sitt ADB-lagrade underlag för uppgiftslämnandet till att, i likhet med vad som gäller för allemansfonder, avse endast det genomsnittliga anskaffningsvärde enligt genomsnittsmetoden som gäller efter sista transaktionstillfället, antal andelar samt marknadsvärdet den 31 december 1992. En sådan ordning torde inte ställa orimligt stora krav på lagringsutrymme i uppgiftslämnarnas datasystem. Värdet av en uppgiftsskyldighet uppväger därför enligt regeringens bedömning väl de administrativa nackdelar som en sådan uppgiftsskyldighet medför för uppgiftslämnarna.

Även om fondbolagen saknar uppgifter för vissa äldre andelar har det framkommit att de ändå i viss utsträckning redan nu har möjlighet att beräkna reavinst baserad på verkliga värden. Uppgiftslämnarna bör därför sträva efter att genomföra beräkningen efter den metod som ger det gynnsammaste utfallet för andelsägarna. I kontrolluppgiften skall redovisas hur vinstberäkningen har gjorts. Andelsägarna bör också informeras om det alternativa sättet att beräkna vinsten.

Mot denna bakgrund föreslås att det i 3 kap. 32 a § LSK införs en obligatorisk skyldighet att lämna kontrolluppgift om uppkommen reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i även andra värdepappersfonder än allemansfonder. Vidare föreslås en bestämmelse i 27 § 2 mom. SIL med innebörd att som anskaffningsvärde för andel som förvärvats före den 1 januari 1996 får användas marknadsvärdet den 31 december 1992. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

RSV har tagit upp frågan om hur anskaffningsvärdet påverkas av en sammanläggning av fonder.

Den 1 juli 1993 infördes regler om kontinuitet i beskattningen vid sammanläggning eller delning av fond (prop. 1992/93:206, bet. 1992/93:NU31, rskr. 1992/93:383). Reglerna finns intagna i lagen (1993:541) om inkomstbeskattning vid ombildning av värdepappersfond. I propositionen till lagstiftningen konstaterades att en ombildning av en fond kan förändra omfattningen av avdragsrätten för reaförluster på fondandelarna. Lagens regler om fördelning av det tidigare anskaffningsvärdet på de nya andelarna skulle tillämpas även i det fall då nybildningen medför att en fond genom en förändrad andel obligationer o.d. ändrar karaktär i det aktuella hänseendet. Det förhållandet att särregler i vissa fall gäller för beräkning av de äldre andelarnas anskaffningsvärde som fallet är t.ex. för andelar i äldre aktiesparfonder skall inte medföra en ojämn fördelning av det sammanlagda anskaffningsvärdet på de nya andelar som en andelsägare mottar (prop. 1992/93:206 s. 25). Det påpekades också att det bör ankomma på RSV att lämna rekommendationer i ombildningsfallen om förändringen av anskaffningsvärdet.

Det kan i detta sammanhang anmärkas att bestämmelserna om anskaffningsvärde för äldre andelar i aktiesparfonder i lagen (1990:692) om upphävande av lagen (1978:423) om skattelättnader för vissa sparformer alltså gäller. Alternativt kan dock den nu föreslagna schablonen tillämpas även på andelar i sådana fonder.

Regeringens förslag: Kontrolluppgift om avyttring av aktier och andra finansiella instrument skall lämnas av värdepappersinstitut som med anledning av avyttringen skall upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen om värdepappersrörelse.

Uppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader, antalet avyttrade finansiella instrument samt slag och sort.

Vid gemensamt ägande av finansiellt instrument får uppgift lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare.

Uppgiftsskyldigheten skall inte omfatta avyttring av s.k. diskonteringspapper eller andelar i allemansfonder eller andra värdepappersfonder. Vidare skall kontrolluppgift inte lämnas vid aktiebyten som avses i 27 § 4 mom. lagen om statlig inkomstskatt eller 6 § lagen om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

RSV:s förslag: RSV föreslår en skyldighet för värdepappersinstitut m.fl. att lämna kontrolluppgift om avyttringar av aktier och andra finansiella instrument. Uppgiften skall avse bruttobeloppet av under året utbetalda försäljningslikvider samt värdet av instrument som avyttrats genom byte.

Remissinstanserna: Förslaget lämnas utan erinran av *Datainspektionen*, *Finansinspektionen* och *Kammarrätten i Sundsvall*. De övriga nio remissinstanser som yttrat sig avstyrker antingen förslaget helt eller förordar att det för närvarande inte bör leda till lagstiftning. De anför sammanfattningsvis att förslaget enbart syftar till att förstärka myndigheternas kontroll av de uppgifter som tas in i deklarationerna. Uppgiften om försäljningsintäktens storlek har därtill endast begränsat värde för skattemyndigheterna. Kostnaderna för att lämna uppgifterna står inte i rimlig proportion till informations- eller kontrollvärdet. En kontrolluppgiftsskyldighet skulle innebära en konkurrensfördel för utländska banker och värdepappersföretag gentemot svenska. Om den föreslagna uppgiftsskyldigheten ändå införs och omfattar värdepappersfonder bör den tidigare införda uppgiftsskyldigheten för reavinster på allemansfonder upphävas.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare framhållits är det enligt regeringens mening angeläget att det införs en kontrolluppgiftsskyldighet även i fråga om avyttringar av andra värdepapper än andel i värdepappersfond, främst med hänsyn till kontrollbehovet men även med tanke på informationsvärdet för deklaranterna. Med nuvarande komplexa regler för reavinstbeskattning är det som tidigare nämnts för närvarande inte möjligt att införa en skyldighet att lämna kontrolluppgift om skattepliktig reavinst

i fråga om andra värdepapper än andel i värdepappersfond. Det är emellertid angeläget att någon form av uppgiftsskyldighet beträffande avyttringar av värdepapper införs redan nu. Det är därvid lämpligt att bygga på det förslag RSV fört fram.

Kretsen av uppgiftsskyldiga

RSV har i sin framställning föreslagit att kontrolluppgiftsskyldigheten läggs på de värdepappersinstitut som med tillstånd från Finansinspektionen handlar med finansiella instrument.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall en avräkningsnota upprättas vid köp, försäljning eller byte av finansiella instrument. Finansinspektionen har efter regeringens bemyndigande meddelat föreskrifter om avräkningsnota (FFFS 1992:1, punkt 8). Av dessa föreskrifter framgår att avräkningsnota skall innehålla uppgift om bl.a. kontrahenternas namn, adress, person- eller organisationsnummer, dag för avslut, transaktionsslag, vilket finansiellt instrument som omsatts, antal eller nominellt belopp som omsatts, kurs eller ränta till vilken avslut skett, likviddag samt vem som upprättat notan. Med hänsyn till ändamålet med uppgiftslämnandet och de krav som måste ställas beträffande uppgiftens innehåll m.m. är enligt regeringens mening den lämpligaste lösningen att skyldigheten att lämna kontrolluppgift läggs på de värdepappersinstitut som enligt lagen om värdepappersrörelse skall upprätta avräkningsnota.

Uppgiftsskyldighetens omfattning

En uppgift som indikerar att en eller flera transaktioner av den arten att skatteplikt föreligger enligt reavinstreglerna har genomförts kan i viss mån tillgodose såväl kontrollbehovet som de skattskyldigas behov av information. För att inte kontrollerna i onödan skall riktas mot enstaka obetydliga aktieaffärer har RSV föreslagit att uppgiftsskyldigheten bör omfatta uppgift om bruttoförsäljningssumman av under året avyttrade värdepapper. Enligt regeringens mening bör emellertid uppgifterna vara mer specificerade än så för att utgöra ett bättre underlag vid kontrollen och ha ett informationsvärde för de skattskyldiga. Vi föreslår därför att kontrolluppgiften skall ta upp den ersättning som överenskommits vid avyttring efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader. Enligt vår bedömning torde den föreslagna ändringen jämfört med RSV:s förslag inte innebära något större merarbete för uppgiftslämnarna, eftersom de aktuella uppgifterna ändå finns i deras system; tvärtom torde det vara enklare för uppgiftslämnarna att lämna uppgift om varje avyttring för sig. Tidigare har nämnts att regeringen beslutat tillsätta en särskild utredare med uppdrag bl.a. att utforma en kontrolluppgiftsskyldighet om reavinst vid avyttring av värdepapper. En ytterligare anledning till att särredovisa avyttringar på detta sätt är därför att öka

möjligheten för uppgiftslämnarna att kunna använda redan befintliga datasystem vid ett eventuellt framtida införande av en sådan uppgiftsskyldighet. Uppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon. Vårt förslag föranleder införandet av en ny paragraf i LSK, 3 kap. 32 c §.

Ett särskilt område är försäljningar mot betalning i utländsk valuta. Svenska Bankföreningen m.fl. har påpekat att det vid försäljningar av t.ex. aktier och obligationer inte alltid sker någon växling till svenska kronor, utan valutan kan sättas in på ett konto i utländsk valuta. I dessa fall är det svårt att avgöra vilken växlingskurs som skall tillämpas. Det förekommer också att kunden skall tillämpa den s.k. trettiodagarsregeln enligt 24 § 1 mom. femte stycket SIL och därför inte kan använda sig av kursen på försäljningsdagen. I andra fall kan transaktionen ha genomförts på en dag då det inte finns noteringar om den aktuella valutan. Beträffande terminssäkrade affärer vid lån i utländsk valuta sker ofta terminssäkring av räntebetalningarna. När dessa betalningar redovisas till kunden har terminen räknats in. Något underlag för en separat redovisning av det finansiella instrument som valutaterminen består av kan över huvud taget inte göras. Mot bakgrund av dels nämnda svårigheter att kunna lämna en riktig uppgift, dels att denna typ av transaktioner sällan utförs av privatpersoner, föreslår föreningen att uppgiftslämnaren vid försäljningar mot betalning i utländsk valuta endast skall behöva göra en kryssmarkering med innebörd att sådan försäljning skett.

Vid försäljningar av värdepapper mot betalning i utländsk valuta kan det som Bankföreningen och några ytterligare remissinstanser påpekar i vissa fall uppkomma situationer där den föreslagna uppgiftsskyldigheten resulterar i ett belopp som något avviker från det som den skattskyldige skall tillämpa. Banker och andra som skall lämna kontrolluppgift får emellertid anses ha goda möjligheter att ta fram relevanta uppgifter om kurser på utländsk valuta. I de fall där det är osäkert vilken kursdag som skall gälla får det godtas att kontrolluppgiften baseras på kursen på försäljningsdagen. Mot bakgrund av att det enligt uppgift rör endast ett begränsat antal skattskyldiga fysiska personer och att dessa trots allt har möjlighet att rätta beloppet i sin deklaration, finner regeringen att särskilda bestämmelser inte är påkallade i dessa fall.

Det förekommer att värdepapper ägs gemensamt av flera personer, t.ex. en familj. Reavinst eller reaförlust på avyttringen skall då fördelas efter varje delägars respektive andel. Uppgift om ersättningsbeloppet borde därför fördelas på samma sätt. Bankföreningen har uppgett att det är möjligt att lämna sådana uppgifter endast i de fall säljaren även är depåkund i den bank som ombesörjer försäljningen. En sådan systemsökning innebär emellertid mycket stora arbetsinsatser. Vidare kompliceras uppgiftslämnandet om ägarsammansättningen ändras under året eller om den inbördes fördelningen mellan delägarna ändras. Ett särfall av delade depåer utgör s.k. aktiesparkklubbar, som kan ha ett ansevärt antal medlemmar. Regeringen finner därför att i de fall värdepapper innehas gemensamt av flera ägare bör uppgiftslämnaren ha möjlighet att lämna

kontrolluppgiften endast för den av delägarna som anges på avräkningsnotan. En bestämmelse om detta bör tas in i 3 kap. 57 § LSK.

RSV har föreslagit att motsvarande skyldighet att lämna kontrolluppgift som verket föreslagit skall införas även i fråga om avyttringar av utländska fondpapper eller rättigheter eller skyldigheter som anknyter till sådana fondpapper. Som uppgiftsskyldiga i denna del föreslås valutahandlare och värdepappersinstitut som enligt bestämmelser i 3 kap. 27 a § LSK förvarar eller kontoför sådana värdepapper. Förslaget i denna del tar sikte på utländska fondpapper. Den av regeringen föreslagna lydelsen av den nya 3 kap. 32 c § LSK omfattar emellertid även sådana värdepapper till den del det föreligger skyldighet för värdepappersinstitut, dvs. svenskt värdepappersbolag, svenskt bankinstitut eller utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial här i landet, att upprätta avräkningsnota med anledning av avyttringen. Vid sådant förhållande faller endast sådana avyttringar av värdepapper utanför uppgiftsskyldigheten som ombesörjs av utländska företag, vilka inte driver värdepappersrörelse i Sverige.

Enligt 3 kap. 27 a § LSK skall en skattskyldig, som har utländska fondpapper m.m. deponerade eller kontoförda i utlandet, lämna RSV skriftligt medgivande till insyn i depån eller kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institut som för depån eller kontot att årligen lämna kontrolluppgift om utdelning och ränta. Regeringen föreslår att det vid sidan av huvudregeln i 3 kap. 32 c § LSK införs en komplettering av bestämmelserna i 3 kap. 27 a § LSK med innebörd att kontrolluppgift enligt detta lagrum även skall avse sådana uppgifter som anges i 3 kap. 32 c § LSK, för det fall avyttring av fondpapper skett under året.

Uppgiftsskyldigheten omfattar inte allemansfonder eller andra värdepappersfonder (se avsnitt 4.2). Uppgift behöver inte heller lämnas för sådana värdepapper, för vilka kontrolluppgift lämnas enligt 3 kap. 22 § LSK (s.k. diskonteringspapper). Vidare skall kontrolluppgift inte lämnas vid byten som avses i 27 § 4 mom. SIL respektive 6 § lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

Regeringens förslag: Lagen mot skatteflykt återinförs från och med den 1 juli 1995 och tillämpas på rättshandlingar som företagits från och med denna dag.

Skälen för regeringens förslag: Hösten 1980 antog riksdagen en lag mot skatteflykt (prop. 1980/81:17, bet. 1980/81:SkU8, rskr. 1980/81:27, SFS 1980:865). Lagen var inriktad på sådana förfaranden som innebär att den skattskyldige kringgår en skattebestämmelse genom att använda ett förfarande som från kommersiella och liknande synpunkter framstår som en omväg med hänsyn till det ekonomiska resultat som har uppnåtts. Lagen tidsbegränsades till att gälla i fem år och skulle tillämpas på rättshandlingar som företogs under tiden den 1 januari 1981 - den 31 december 1985. Under slutet av perioden skulle lagen utvärderas från rättssäkerhetssynpunkt och det uttalades att den då kunde komma att omprövas.

Den införda skatteflyktslagen befanns emellertid vara för snävt utformad. Utanför lagens tillämpningsområde föll sådana förfaranden där den skattskyldige använde sig av det normala handlingssättet med hänsyn till det ekonomiska resultatet men ändå uppnådde inte avsedda skatteförmåner. Den skattskyldiges handlande framstod som meningslöst om det inte hade varit för skatteförmånen. Hösten 1982 föreslog regeringen därför en skärpning av skatteflyktslagens tillämpningsområde. Omvägsrekvisitet utmönstrades och lagen utvidgades till att omfatta, förutom de s.k. kringgåendefallen, vissa fall av skatteflykt där förfaranden tillkommit utslutande i syfte att uppnå skatteförmåner (prop. 1982/83:84, bet. 1982/83:SkU20, rskr. 1982/83:139, SFS 1983:75).

Lagens giltighetstid förlängdes därefter i olika omgångar. Skatteflyktslagen upphävdes på förslag av den förra regeringen fr.o.m. den 1 januari 1993 (prop. 1992/93:127, bet. 1992/93:SkU14, rskr. 1992/93:148, SFS 1992:1600). Lagen tillämpas emellertid fortfarande på rättshandlingar som företagits under tiden den 1 januari 1981 - den 31 december 1992.

Den borgerliga regeringen angav som skäl för att upphäva lagen främst rättssäkerhetsaspekter. Det hävdades att lagen stärkte det allmännas ställning gentemot den enskilde på ett orimligt sätt och att den medförde svårigheter för den enskilde att bedöma skattekonsekvenserna av olika rättshandlingar.

Enligt regeringens mening är dessa skäl inte hållbara. Några negativa effekter av lagen har inte kunnat påvisas. Justitiekanslern som fram till år 1988 haft i uppdrag att granska tillämpningen av lagen från rättssäkerhetssynpunkt har vid sina granskningar funnit dels att lagen tillämpats med stor försiktighet, dels att tillämpningen inte åsidosatt kraven på rättssäkerhet och förutsebarhet för de skattskyldiga. Däremot

har lagen enligt regeringens bedömning haft en väsentlig preventiv funktion och utgjort ett betydelsefullt redskap för att förhindra skatteflyktsförfaranden. Mot denna bakgrund är det angeläget att en lag mot skatteflykt snarast återinförs.

Skatteflyktskommittén föreslog i sitt betänkande Ny generalklausul mot skatteflykt (SOU 1989:81) ändringar i skatteflyktslagstiftningen. Skatteflyktskommitténs förslag föranledde emellertid inga ändringar i skatteflyktslagen. I samband med den senaste förlängningen av lagens giltighetstid uttalade det i propositionsärendet föredragande statsrådet (prop. 1990/91:56 s. 17) med anledning av Skatteflyktskommitténs betänkande att en omprövning av skatteflyktslagen borde göras först då erfarenheter från tillämpningen av skattereformens regler föreligger. Tiden för en sådan utredning kan nu anses mogen. Regeringen har därför nyligen beslutat att tillkalla en kommitté för att bl.a. utforma en ny lagstiftning mot skatteflykt (dir. 1995:11). I avvaktan på utredningens arbete bör lagen mot skatteflykt återinföras i den lydelse den hade då den upphävdes, med ett par lagtekniska justeringar.

Förhandsbesked bör få meddelas, på motsvarande sätt som tidigare, om det är av vikt för sökanden.

6.1 Uppbördsfrågor

Under hösten 1994 föreslog regeringen ändringar i 1 § uppbördslagen (1953:272, UBL) vid tre tillfällen (prop. 1994/95:41, 99 och 122). De två först nämnda propositionerna gällde slopandet av avgifter enligt lagen (1992:1745) om allmän sjukförsäkringsavgift och lagen (1993:1441) om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet. De nämnda avgifterna skulle tas ut t.o.m. inkomståret 1994. Ändringarna i 1 § UBL var en direkt följd av att avgifterna hade slopats. Regeringen hade därför föreslagit att de nya bestämmelserna skulle tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för 1995 och slutlig skatt på grund av 1996 års taxering. I prop. 1994/95:122 föreslogs bl.a. en följdändring i UBL till införandet av lagen om allmän löneavgift. Ändringen åtföljdes inte av någon särskild övergångsbestämmelse trots att förslaget byggde på de två tidigare framlagda förslagen.

Lagstiftningsarbetet samordnades i riksdagen av skatteutskottet som i sitt betänkande 1994/95:SkU16 hemställde att riksdagen skulle anta bl.a. det vid prop. 1994/95:122 fogade förslaget till lag om ändring i UBL. Riksdagen biföll utskottets hemställan (rskr. 1994/95:149, SFS 1994:1922). De övergångsbestämmelser som regeringen föreslagit i prop. 1994/95:41 och prop. 1994/95:99 kom därigenom att falla bort.

Eftersom en särskild övergångsbestämmelse är nödvändig för att avgifter enligt lagen om allmän sjukförsäkringsavgift och lagen om allmän avgift för finansiering av kontantförmåner vid arbetslöshet skall kunna påföras i samband med debiteringen av slutlig skatt på grund av 1995 års taxering föreslås nu, såvitt avser debitering av slutlig skatt, en justering av UBL.

I detta sammanhang bör en justering göras också i 12 § UBL. Enligt 2 § i den numera upphävda lagen (1990:326) om skatteavdrag i vissa fall från folkpension m.m. fick den utbetalande myndigheten eller inrättningen, om därmed bättre överensstämmelse kunde uppnås mellan preliminär och slutlig skatt för förmånstagaren, beräkna preliminär A-skatt på pension med frångående av bestämmelserna om skatteavdrag i UBL. I prop. 1991/92:112 om F-skattebevis, m.m. föreslogs att bestämmelsen skulle arbetas in i 12 § UBL liksom övriga bestämmelser i den nyss nämnda lagen.

Under riksdagsbehandlingen samordnades ändringen av 12 § UBL med en ändring av samma paragraf som föreslagits i prop. 1991/92:150. Emellertid kom en begränsning att ske på så sätt att den utbetalande myndigheten eller inrättningen endast får frångå bestämmelserna i 4 och 40 §§ UBL och inte t.ex. 7 § samma lag (bet. 1991/92:FiU30, rskr. 1991/92:350, SFS 1992:839). Nu föreslås en justering av 12 § UBL i enlighet med förslaget i prop. 1991/92:112.

Regeringens förslag: På skatteområdet skall bestämmelser införas om att en fordran mot en skattskyldig som är försatt i konkurs skall överlämnas till kronofogdemyndigheten för att göras gällande i konkursen, även om fordran inte är förfallen till betalning.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 1 § lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. gäller lagen vid handläggning av allmänna mål om verkställighet enligt utsökningsbalken. De uppgifter som kronofogdemyndigheten enligt lagen har som företrädare för staten som borgenär avser alltså fordringar som har överlämnats för indrivning. Av förarbetena till lagen framgår emellertid att denna gränsdragning inte har varit avsedd att gälla i fråga om bl.a. konkurs. Det konstateras sålunda i propositionen att det i fråga om prövning av ackordsförslag och vid konkurs är nödvändigt att bryta igenom denna gräns (se prop. 1992/93:198 s. 54).

Avsikten har alltså varit att endast *en* myndighet skall ha till uppgift att i en gäldenärs konkurs göra gällande fordringar som tillhör något av de medelsslag som omfattas av lagen. Detta uppnås också i praktiskt taget samtliga fall genom att fordringarna, i enlighet med bestämmelserna i 4 § indrivningsförfordningen (1993:1229), överlämnas skyndsamt för indrivning. Det kan emellertid i ett mindre antal fall förekomma att detta inte är möjligt, t.ex. därför att den ordinarie förfallodagen inte är inne eller därför att anstånd medgetts med betalningen. För att det inte skall råda någon tvekan om hur en fordran skall hanteras i sådana fall bör det på skatteområdet införas bestämmelser om att en fordran skall överlämnas till kronofogdemyndigheten. Överlämnandet bör avse sådana åtgärder som regleras i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m., dvs. åtgärder för att göra fordran gällande i konkursen. Bestämmelser av denna innebörd bör införas i de lagar som reglerar belopps- och antalsmässigt mera betydande medelsslag, dvs. uppbördslagen (1953:272), mervärdesskattelagen (1994:200), lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter och lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare.

RSV har beslutat föreskrifter (RSFS 1983:51) om indrivning och avskrivning av skatt, allmänna avgifter m.m. Genom följdändringar till lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. upphävdes uppbördslagens bestämmelser om bl.a. avskrivning av skatt som, tillsammans med ett bemyndigande i uppbördsförfordningen (1967:626), utgjort grunden för RSV:s föreskrifter. En myndighet har ansetts inte kunna upphäva en föreskrift om den bestämmelse som denna grundar sig på har upphört att gälla. Föreskrifterna, som inte längre skall tillämpas, kan därför inte upphävas av RSV. Inte heller regeringen kan upphäva föreskrifterna, utan detta kräver lagstiftning. Föreskrifterna bör upphävas genom ikraftträdandebestämmelsen till de nu föreslagna ändringarna i uppbördslagen.

Skärpningen av kontrolluppgiftsskyldigheten såvitt gäller försäljning av aktier kan förväntas ge en inkomstförstärkning för det allmänna. Effekten är emellertid svårbedömbär.

En viss utgångspunkt för en finansiell bedömning ges dock av resultaten från en av RSV:s riktade kontroller av vilken framgår i vilken utsträckning reavinster deklarerats. Undersökningen avser försäljningar av aktier i ett fåtal aktiebolag. Underrapporteringen från de skattskyldiga i just dessa fall ligger i storleksordningen 20 %, dvs. ca en femtedel av transaktionerna har helt eller delvis inte deklarerats. Resultaten från denna undersökning kan inte på något omedelbart sätt läggas till grund för en bedömning av det aktuella förslagets effekter. En försiktig bedömning ger dock vid handen att inkomstförstärkningen till följd av den föreslagna uppgiftsskyldigheten uppgår till ca 0,3 miljarder kr.

För skatteförvaltningen medför förslagen vissa merkostnader för dels programmering m.m., dels löpande arbete med att ta hand om inkomna kontrolluppgifter. Regeringen gör bedömningen att kostnaderna inte är större än att de utan svårighet kan inrymmas inom givna resursramar för skatteförvaltningen.

Beträffande kostnaderna för uppgiftslämnarna har RSV bedömt resursåtgången för programmering m.m. till högst två personmånader för var och en av uppgiftslämnarna (ca 50 st). Vid bedömningen av kostnaderna för uppgiftslämnarna för systemutveckling bör beaktas att de uppgifter som skall registreras redan i dag finns i uppgiftslämnarnas ADB-system och att exempelvis banker redan nu lämnar årssammanställning till depåinnehavare. Vidare finns redan bestämmelser om skyldighet att lämna motsvarande uppgifter för s.k. diskonteringspapper liksom bestämmelser om att efter föreläggande lämna sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som skall tas in i avräkningsnota. Sannolikt finns därför sådana system som nu krävs åtminstone delvis uppbyggda redan i dag hos många uppgiftslämnare.

8.1 Förslaget till lag mot skatteflykt

I den tidigare skatteflyktslagens första paragraf angavs att lagen var tillämplig bl.a. på bestämmelserna om ersättningsskatt och utskiftningsskatt. Ersättningsskatten och utskiftningsskatten har avskaffats i samband med skattereformen. Dessa skatter har därför utmönstrats ur lagtexten.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

3 kap.

22 a §

Paragrafen, som infördes i samband med att lagen (1990:750) om betalningar till och från utlandet m.m. (betalningslagen) upphävdes, innehåller bl.a. bestämmelser om skyldighet för fysisk person som är bosatt i Sverige att lämna kontrolluppgift om ränta på konto i utlandet, däremot inte om behållningen på kontot vid årets utgång. Ett tillägg har nu gjorts i *andra stycket* innebärande att kontrolluppgift numera skall ta upp även sådan uppgift.

27 a §

Paragrafen, som liksom 22 a § infördes i samband med att betalningslagen upphävdes, innehåller bl.a. bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om utdelning och ränta hänförlig till utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper när fondpapperet etc. deponeras eller kontoförs i utlandet. I *tredje stycket* har kontrolluppgiftsskyldigheten på motsvarande sätt som i 22 a § utsträckts till att omfatta även innehavet vid årets utgång. Vidare har uppgiftsskyldigheten utsträckts till att avse även sådana uppgifter som skall lämnas enligt den nya 32 c § för det fall avyttring skett av utländska fondpapper som deponeras eller kontoförs i utlandet.

32 a §

Paragrafens bestämmelser om obligatorisk skyldighet att lämna kontrolluppgift om reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i allemansfond har utsträckts till att omfatta även andra värdepappersfonder än allemansfonder. Kontrolluppgift skall enligt *första stycket* lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Genom

hänvisningen till 1 § undantas utlandsbaserade fondbolag. I sådana fall blir i stället bestämmelserna i den nya 32 c § tillämpliga. Kontrolluppgift skall även lämnas av fondbolag eller annan som efter särskilt tillstånd av Finansinspektionen utövar verksamhet som avses i 3 § samma lag. Härmed avses s.k. nationella fonder. Med nationella fonder avses slutna fonder och annan verksamhet utanför aktiebolag och ekonomiska föreningar som inte är fondverksamhet enligt lagen om värdepappersfonder, men där allmänheten erbjuds att för gemensam räkning delta i förvärv och förvaltning av fondpapper och andra finansiella instrument (3 § lagen om värdepappersfonder). Om tillstånd lämnas för nationell fond regleras verksamheten av bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder i den mån inte undantag medgetts i det särskilda fallet. Aktiesparklubbar och obligationskonsortier som t.ex. anordnas på arbetsplatser vänder sig inte till allmänheten och omfattas därför inte av särregleringen för nationella fonder.

Av 31 § lagen om värdepappersfonder följer att fondbolaget skall föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. Har fondbolaget med stöd av 31 § låtit annan föra registret kan fondbolaget på samma sätt låta denne lämna kontrolluppgift för fondbolagets räkning.

Eftersom andelar i andra värdepappersfonder än allemansfonder i motsats till andelar i allemansfonder kan förvärfvas av såväl juridiska som fysiska personer har i *andra stycket* intagits en specificering till den senare gruppen. Kontrolluppgift skall således lämnas för fysisk person och dödsbo som under året avyttrat andel i värdepappersfond. Uppgift skall endast lämnas för i Sverige bosatta personer respektive dödsbon som är hemmahörande här (se 3 kap. 63 § andra stycket). Reavinst eller reaförlust skall tas upp till den del den är skattepliktig respektive avdragsgill. Härvid skall varje fond redovisas för sig. Det skall framgå om fondandelarna är marknadsnoterade samt om fonden är en allemansfond, räntefond, aktiefond eller annan fond. Fondens organisationsnummer skall också anges.

I vissa fall, t.ex. om avyttring skett hos en annan bank än fondbolagets förvaringsinstitut, kan fondbolaget sakna uppgift om ersättningens belopp. I sådant fall får uppgiftslämnandet göras utifrån andelens marknadsvärde på avyttringsdagen eller, om den inte är känd för fondbolaget, dagen då avyttringen registrerats.

32 b §

I paragrafen, som innehåller bestämmelser för utländska företag som bedriver s.k. gränsöverskridande verksamhet att lämna skriftlig förbindelse att lämna kontrolluppgifter till RSV, har omfattningen av uppgiftsskyldigheten utvidgats till att även avse uppgifter som skall lämnas enligt den nya 32 c §.

I paragrafen, som är ny, har i *första stycket* intagits en bestämmelse om att värdepappersinstitut skall lämna kontrolluppgift om avyttring av finansiella instrument i de fall institutet är skyldigt att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Med värdepappersinstitut avses enligt 1 kap. 2 § 4 samma lag i den lydelse som gäller fr.o.m. den 1 januari 1996 svenska aktiebolag och bankinstitut som fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse samt utländska företag som driver värdepappersrörelse från filial här i landet. Värdepappersrörelse får drivas även av vissa andra utländska bank- och kreditinstitut och värdepappersföretag hemmahörande inom EES som utan att ha filial här i landet driver gränsöverskridande värdepappersrörelse med stöd av auktorisation i hemlandet. Dessa är dock inte att anse som värdepappersinstitut i värdepappersrörelselagens mening och är således inte uppgiftsskyldiga enligt denna paragraf (jfr dock 3 kap. 32 b §). För det fall mer än ett värdepappersinstitut varit inblandat i avyttringen, skall kontrolluppgift lämnas av den som faktiskt upprättat avräkningsnotan.

Med finansiella instrument avses enligt 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument fondpapper och annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden. Begreppet finansiella instrument har emellertid kommit att få en vidare betydelse i skattelagstiftningen. I detta sammanhang behandlas kontrolluppgiftsskyldighet vid försäljning och byte av sådana rättigheter som just är avsedda för handel på värdepappersmarknaden, dvs. finansiella instrument i den betydelse begreppet har i lagen om handel med finansiella instrument. För att inte konflikt skall uppstå med skattelagarnas definition av begreppet har kontrolluppgiftsskyldigheten knutits an till avyttring av sådana finansiella instrument för vilka avräkningsnota skall upprättas. Genom kopplingen till avräkningsnotan klargörs att uppgiftsskyldigheten skall omfatta sådana finansiella instrument som avses i 1 kap. 1 § lagen om handel med finansiella instrument. Det kan i sammanhanget påpekas att även derivatinstrument (optioner och terminer) ingår i denna grupp och således omfattas av uppgiftsskyldigheten i den mån avräkningsnota skall upprättas.

Uppgiftsskyldighet enligt detta lagrum föreligger inte till den del kontrolluppgift lämnas enligt 22 §. Härmed åsyftas s.k. diskonteringspapper, där skillnaden mellan försäljningspris och inköpspris skattemässigt behandlas som ränta. Uppgiftsskyldighet enligt detta lagrum föreligger inte heller till den del kontrolluppgift skall lämnas enligt 32 a §, dvs. vid avyttring av andelar i allemansfonder och andra värdepappersfonder.

Av *andra stycket* framgår att kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo. Uppgift skall endast lämnas för i Sverige bosatta personer respektive dödsbon som är hemmahörande här (se 3 kap. 63 § andra stycket). Förutom uppgift om namn och personnummer skall uppgift lämnas om den ersättning som överenskommits på grund av avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader

samt antal och slag och sort av de värdepapper som avyttrats. Härvid skall varje avyttring redovisas för sig.

Den 1 juli 1994 trädde vissa ändringar av aktiebolagslagen i kraft (prop. 1993/94:196, bet. 1993/94:LU32, rskr. 1993/94:422, SFS 1994:802). Ändringarna innebär bl.a. att aktiebolagen mot bakgrund av EG:s bolagsrättsliga direktiv i fortsättningen skall delas in i två kategorier, publika aktiebolag och privata aktiebolag. De publika aktiebolagen skall, till skillnad mot de privata aktiebolagen, kunna vända sig till allmänheten för att skaffa kapital. Fondpapper som har utgetts av privata aktiebolag skall inte kunna bli föremål för handel på börs eller annan organiserad marknadsplats. Detta innebär att kontrolluppgiftsskyldighet normalt inte uppkommer vid avyttring av aktier i privata aktiebolag.

Kontrolluppgift skall inte lämnas vid byten som avses i 27 § 4 mom. SIL respektive 6 § lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG. Skälet till detta är att avräkningsnota visserligen skall upprättas i sådana fall, men förfarandet resulterar i en uppskjuten beskattning. I *tredje stycket* har intagits bestämmelser om detta. I detta sammanhang kan nämnas att utlåning av värdepapper för blankning inte medför att kontrolluppgift skall lämnas för den som lånar ut värdepapperen, eftersom detta inte anses som skattemässig avyttring (24 § 2 mom. SIL).

33 §

I *första stycket* har vissa redaktionella ändringar gjorts med anledning av den nya 32 c §. Det kan noteras att detta stycke fortsättningsvis är tillämpligt främst på juridiska personers innehav.

57 §

I *andra stycket* har intagits en bestämmelse om uppgiftsskyldigheten vid gemensamt ägande av finansiella instrument. I sådant fall får uppgift lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare.

Övergångsbestämmelserna

Enligt *punkt 1* skall kontrolluppgift lämnas fr.o.m. 1997 års taxering. Detta innebär att äldre bestämmelser fortfarande tillämpas beträffande allemansfonder vid 1995 och 1996 års taxeringar.

Den som öppnat konto eller depå som avses i 3 kap. 22 a och 27 a §§ före den 1 juli 1995 skall med anledning av ändringarna i dessa paragrafer enligt *punkt 2* före utgången av år 1995 ge in en ny förbindelse om att lämna kontrolluppgift som även omfattar uppgifter om behållning vid årets slut och avyttringar.

Punkt 3 avser den skyldighet som tidigare införts för utländska företag med säte inom EES som bedriver s.k. gränsöverskridande verksamhet att lämna skriftlig förbindelse till Finansinspektionen att årligen lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket. För det fall sådan bank- eller finansieringsverksamhet inletts före den 1 juli 1995 skall företaget före utgången av år 1995 ge in en ny förbindelse om att lämna kontrolluppgift som även omfattar uppgifter som avses i 3 kap. 32 c §.

Enligt *punkt 4* skall bestämmelserna i 32 a § om kontrolluppgift om reavinst eller reaförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond inte tillämpas på sådan andel som med stöd av bestämmelserna i 5 § lagen (1990:1115) om ikraftträdande av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder inte är registrerad.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

27 § 2 mom.

Ett nytt *fjärde stycke* har införts med en alternativ schablonregel för beräkning av reavinst respektive reaförlust vid försäljning av andel i värdepappersfond. Beträffande andel som förvärvats före den 1 januari 1996 får fysisk person och dödsbo som anskaffningsvärde ta upp andelens marknadsvärde den 31 december 1992. Detsamma skall gälla i fråga om fondandelsbevis vars innehavare registreras efter utgången av år 1995. Saknas noterat marknadsvärde för denna tidpunkt, beroende på att fonden bildats först vid ett senare datum, får i stället tas upp det först noterade marknadsvärdet. Denna schablon gäller dock inte för andel i allemansfond. För andel i allemansfond som förvärvats före den 1 januari 1991 gäller således fortfarande föreskrifterna i punkt 8 av övergångsbestämmelserna till ändringarna i SIL i samband med skattereformen, SFS 1990:1422. Enligt dessa får som anskaffningsvärde tas upp andelens marknadsvärde den 31 december 1990. För andel i allemansfond som förvärvats efter denna tidpunkt gäller alltså det verkliga värdet.

Den nya schablonregeln för beräkning av reavinst resp. reaförlust vid avyttring av andel i värdepappersfond tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

8.4 Förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

12 §

Ändringen innebär att den utbetalande myndigheten eller inrättningen kan frånga de särskilda bestämmelserna om beräkning av preliminär skatt och ta hänsyn till det särskilda grundavdraget även t.ex. vid beräkning av den preliminära skatten på engångsbelopp enligt 7 § om man därigenom får en bättre överensstämmelse med den slutliga skatten.

59 §

Av *tredje stycket*, som är nytt, följer att en fordran mot en skattskyldig som är försatt i konkurs skall överlämnas till kronofogdemyndigheten, för att göras gällande i konkursen, även om fordran inte har förfallit till betalning. Beträffande skälen för tillägget hänvisas till avsnitt 7.2.

Övergångsbestämmelsen till ändringen i lagen (1994:1922) om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Ikraftträdandebestämmelsen har kompletterats med en övergångsbestämmelse som innebär att de äldre bestämmelserna fortfarande skall tillämpas vid debiteringen av slutlig skatt på grund av 1995 års taxering.

8.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Tillägget i 5 kap. 16 § har samma innebörd som tillägget i 59 § UBL. Enligt 1 kap. 4 § lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter gäller bestämmelserna om skatt också för ränta, dröjsmålsavgift, skattetillägg och förseningsavgift.

8.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Prop. 1994/95:209

Tillägget i 28 a § har samma innebörd som tillägget i 59 § UBL.

8.7 Förslaget till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Tillägget i 16 kap. 16 § har samma innebörd som tillägget i 59 § UBL. Med skatt avses här också ränta, dröjsmålsavgift och skattetillägg (jfr 12 kap. 3 § mervärdesskattelagen).

8.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor

1 §

En redaktionell ändring har gjorts med anledning av återinförandet av lagen mot skatteflykt.

Förteckning över remissinstanser som har avgett yttrande över betänkandet Allemanssparandet - en översyn (SOU 1994:50)

Prop. 1994/95:209

Bilaga 1

Riksbanken, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Stockholm, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Konkurrensverket, Konsumentverket, Aktiefrämjandet, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Svenska Bankföreningen Sveriges Försäkringsförbund Svenska Fondhandlareföreningen, Fondbolagens Förening Stockholms Fondbörs AB Penningmarknadsinformation PMI AB Sveriges Industriförbund, Pensionärernas Riksorganisation, Sveriges Bankkunders Riksförbund, och HSB Riksförbund

**Förteckning över remissinstanser som har avgett
yttrande över Riksskatteverkets framställning till
Finansdepartementet (Dnr 5105-93/900, Fi 93/900)**

Prop. 1994/95:209
Bilaga 2

Datainspektionen, Finansinspektionen, Kammarrätten i Sundsvall, Aktiefrämjandet, Fondbolagens Förening, Föreningsbanken AB, Företagens Uppgiftslämnardelegation (FUD), OM Stockholm AB, Sparbanken Sverige, AB Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, och Sveriges Aktiesparares Riksförbund (SARF)

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

Härmed föreskrivs i fråga om lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter

dels att 3 kap. 22 a, 27 a, 32 a, 32 b, 33 och 57 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 32 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

22 a §¹

Fysisk person, som är bosatt i Sverige eller som flyttar in för att bosätta sig här och öppnar eller har öppnat ett inlåningskonto i utlandet, skall utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna dels ett skriftligt medgivande till insyn på kontot, dels en skriftlig förbindelse från den utländska kontoföraren att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till verket. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer eller organisationsnummer *samt* ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till kontohavaren, dennes personnummer eller organisationsnummer, ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår *samt behållningen på kontot vid årets utgång.*

Om den sammanlagda behållningen på ett eller flera konton i visst land inte överstiger motvärdet till 50 000 kronor, behöver sådan förbindelse som avses i första stycket inte lämnas av

1. den som äger fastighet eller bostad i utlandet om kontot används för att verkställa betalning av drift- eller underhållskostnader för fastigheten eller bostaden eller för mottagande av intäkter från fastigheten eller bostaden,

2. den som behöver medel på konto i visst land för betalning av kostnader i samband med egna vistelser där,

3. den som vistas i utlandet om kontot avser endast deponering av medel under vistelsen,

4. den som är utländsk medborgare om kontot avser deponering i hemlandet av sådan arbetsinkomst eller liknande ersättning som är intjänad i Sverige.

I andra fall än som avses i tredje stycket får Riksskatteverket medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i första stycket, om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte den som bedriver näringsverksamhet, om behållningen på kontot utgör en tillgång i verksamheten. De gäller inte heller i fråga om inlåningskonto i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut som utbetalas till eller gottskrivs personer bosatta i Sverige.

27 a §²

Fysisk person, som är bosatt i Sverige och innehar utländskt fondpapper eller rättighet eller skyldighet som anknyter till sådant fondpapper, skall, om det inte är fråga om fondpapper i ett kontobaserat system, förvara dem i depå hos valutahandlare, värdepappersinstitut eller motsvarande utländskt institut. Detsamma gäller om den fysiska personen innehar obligationer eller andra skuldebrev avsedda för allmän omsättning som emitterats av en svensk juridisk person, om emissionen särskilt riktats till utlandet. Vad som sägs om fysisk person som är bosatt i Sverige gäller också svenskt dödsbo.

Deponeras eller kontoförs fondpappren i utlandet skall den skattskyldige utan dröjsmål till Riksskatteverket lämna ett skriftligt medgivande till insyn i depån eller på kontot samt ge in en skriftlig förbindelse från det utländska institut som för depån eller kontot att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift till Riksskatteverket.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer eller organisationsnummer *samt* utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår.

Kontrolluppgiften skall ta upp namn på och postadress till innehavaren av depån respektive kontot, dennes personnummer eller organisationsnummer, utdelning och ränta som gottskrivits eller utbetalats under föregående kalenderår *samt innehavet vid årets utgång. Om avyttring skett av fondpapper skall även kontrolluppgift enligt 32 c § lämnas.*

Riksskatteverket får medge undantag från skyldigheten att ge in en sådan förbindelse som avses i andra stycket om det finns särskilda skäl.

Bestämmelserna i andra stycket gäller inte i fråga om depåer eller konton i sådan stat där behörig myndighet på grund av överenskommelse i handräckningsavtal med Sverige utan särskild framställning årligen tillställer de svenska skattemyndigheterna uppgifter om sådan avkastning på fondpapper, vilka kontoförs eller förvaras i depå, som betalas ut till personer bosatta i Sverige.

32 a §³

Kontrolluppgift om realisationssvinst eller realisationsförlust vid avyttring av andel i *allemansfond* skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Kontrolluppgift skall lämnas för den som har avyttrat andel i *allemansfond* som inte är tillgång på pensionssparkonto. Kontrolluppgiften skall ta upp realisationssvinst eller realisationsförlust till den del den är skattepliktig respektive avdragsgill.

Kontrolluppgift om realisationssvinst eller realisationsförlust vid avyttring av andel i *värdepappersfond* skall lämnas av fondbolag som avses i 1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder *eller annan som med tillstånd enligt 3 § samma lag bedriver sådan verksamhet som där avses.*

Kontrolluppgift skall lämnas för *fysisk person och dödsbo* som har avyttrat andel i *värdepappersfond* som inte är tillgång på pensionssparkonto. Kontrolluppgiften skall ta upp realisationssvinst eller realisationsförlust till den del den är skattepliktig respektive avdragsgill, *slag av fond, fondens organisationsnummer och uppgift om fonden är marknadsnoterad. Saknas uppgift om ersättning vid avyttring, får vid uppgiftslämnandet i stället användas andelens marknadsvärde på avyttringsdagen eller, om den inte är känd för uppgiftslämnaren, dagen då avyttringen registrerats.*

32 b §⁴

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag driver bankverksamhet, värdepappersrörelse eller finansieringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 22, 25 a eller 27 § till Riksskatteverket.

Ett utländskt företag som med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 3 c § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag driver bankverksamhet, värdepappersrörelse eller finansieringsverksamhet i Sverige utan att inrätta filial, skall innan verksamheten inleds till Finansinspektionen lämna en skriftlig förbindelse att årligen senast den 31 januari taxeringsåret lämna kontrolluppgift enligt 22, 25 a, 27 eller 32 c § till Riksskatteverket.

32 c §

Kontrolluppgift om avyttring av värdepapper skall, i annat fall än som avses i 22 eller 32 a §, lämnas av värdepappersinstitut i de fall institutet är skyldigt att upp-

rätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysisk person och dödsbo. Kontrolluppgiften skall ta upp den ersättning som överenskommits vid avyttringen efter avdrag för försäljningsprovision och liknande kostnader samt antalet avyttrade värdepapper.

Uppgiftsskyldighet föreligger inte vid utlåning av värdepapper för blankning eller vid byten som avses i 27 § 4 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt respektive 22 § lagen (1994:1854) om inkomstbeskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG.

33 §⁵

Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den som får driva värdepappersrörelse lämna kontrolluppgift för namngiven person. Kontrolluppgiften skall avse sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Efter föreläggande av skattemyndigheten skall den som är uppgiftsskyldig enligt 32 a eller 32 c § också i andra fall än som där anges lämna kontrolluppgift för namngiven person. Kontrolluppgiften skall avse sådana uppgifter om avyttring av finansiella instrument som tas in i avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Efter föreläggande av Riksskatteverket skall kontrolluppgift enligt första stycket lämnas också i fråga om ej namngivna personer. Sådant föreläggande får efter Riksskatteverkets bestämmande utfärdas av skattemyndigheten i det län där den uppgiftsskyldige har sitt säte eller driver verksamhet.

57 §⁶

I varje kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser.

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga

För dödsbo får i stället för organisationsnummer den avlidnes personnummer anges. Om personnummer eller organisationsnummer inte kan anges för den som uppgiften avser, skall i stället dennes födelsetid redovisas eller, i fråga

om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

Den som för egen räkning öppnar ett inlåningskonto, anskaffar ett räntebärande värdepapper eller på annat sätt placerar pengar för förräntning skall ange sitt personnummer, om mottagaren är skyldig att utan föreläggande lämna kontrolluppgift beträffande räntan. Detta gäller inte den som inte har tilldelats personnummer.

I en kontrolluppgift som lämnas av fåmansföretag, fåmansägt handelsbolag eller företag, som enligt 3 § 12 mom. nionde stycket lagen

om kontrolluppgifter enligt 22 § i de fall borgenären är en juridisk person, namn, postadress och personnummer för den som får förfoga över räntan eller fordran. Om ett konto innehas av flera än fem personer, får uppgifter lämnas om en person som förfogar över kontot i stället för om samtliga innehavare, (förfogarkonto), samt i förekommande fall om den beteckning på innehavarkretsen som används för kontot. I så fall skall anges att det är fråga om ett förfogarkonto. I fråga om skuld som är gemensam för flera än fem personer får på motsvarande sätt uppgifter lämnas om en person som ansvarar för lånet i stället för om samtliga gäldenärer, (gemensamt lån), samt i förekommande fall om den beteckning på låntagarkretsen som används för lånet. I så fall skall anges att det är fråga om ett gemensamt lån. *Om värdepapper ägs gemensamt av flera får uppgift enligt 32 c § lämnas för den som anges på avräkningsnotan i stället för samtliga ägare. I så fall skall anges att det är fråga om gemensam äganderätt.* Om den uppgiftsskyldige har tilldelats ett särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272), skall detta, i annan kontrolluppgift än sådan som avser ränta, utdelning eller betalning till eller från utlandet, anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer.

(1947:576) om statlig inkomstskatt skall behandlas som fåmansföretag, skall det anges om personen är företagsledare eller honom närstående person eller delägare i företaget.

Prop. 1994/95:209
Bilaga 3

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

2. Har ett konto eller depå i utlandet öppnats före den 1 juli 1995 skall förbindelse från den som för kontot eller depån att lämna kontrolluppgift enligt 3 kap. 22 a eller 27 a § ges in till Riksskatteverket före den 1 januari 1996.

3. Har bank- eller finansieringsverksamhet med stöd av 1 kap. 5 § 2 bankrörelselagen (1987:617) eller 2 kap. 9 § 2 lagen (1992:1610) om kreditmarknadsbolag inletts före den 1 juli 1995, skall förbindelse enligt 3 kap. 32 b § lämnas till Finansinspektionen före den 1 januari 1996.

4. Denna lag skall inte tillämpas på andel i värdepappersfond som med stöd av bestämmelserna i 5 § lagen (1990:1115) om ikraftträdande av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder inte är registrerad.

¹Senaste lydelse 1992:1310.

²Senaste lydelse 1992:1310.

³Senaste lydelse 1993:1564.

⁴Senaste lydelse 1994:2012.

⁵Senaste lydelse 1994:2012.

⁶Senaste lydelse 1992:1659.

Härigenom föreskrivs att 27 § 2 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

2 mom.¹ Som anskaffningsvärde anses det genomsnittliga anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument av samma slag och sort som det avyttrade, beräknat på grundval av faktiska anskaffningsutgifter och med hänsyn till inträffade förändringar beträffande innehavet (genomsnittsmetoden). Har aktier erhållits genom sådan utdelning som avses i 3 § 7 mom. fjärde stycket skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses så stor del av det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget som svarar mot förändringen i marknadsvärdet på dessa aktier till följd av utdelningen. Det genomsnittliga anskaffningsvärdet för aktierna i det utdelande bolaget skall minskas i motsvarande mån. För sådan mottagare som inte äger aktier i det utdelande bolaget skall, om vederlag erlagts för rätten till utdelning, vederlaget anses som anskaffningsvärde. I annat fall skall de utdelade aktierna anses anskaffade utan kostnad. Har aktier erhållits genom sådan utskiftning som avses i 3 § 8 mom. tredje stycket skall som anskaffningsvärde för dessa aktier anses anskaffningsvärdet för andelarna i den förening som skiftat ut aktierna.

Är finansiella instrument som avses i 1 mom. föremål för notering på inländsk eller utländsk börs eller annan kontinuerlig notering av marknadsmässig omsättning, som är allmänt tillgänglig (marknadsnoterade), får utom såvitt avser optioner och terminer anskaffningsvärdet bestämmas till 20 procent av vad den skattskyldige erhåller vid avyttringen efter avdrag för kostnad för avyttringen.

Delbevis eller teckningsrättsbevis, som grundas på aktieinnehav i ett bolag, anses anskaffat utan kostnad.

Vid förvärv före den 1 januari 1996 av andel i annan värdepappersfond än allemansfond får fysisk person och dödsbo som anskaffningsvärde ta upp andelens marknadsvärde den 31 december 1992. Detsamma gäller i fråga om fondandelsbevis vars innehavare registreras efter utgången av år 1995. Motsvarande värde för andel

¹ Senaste lydelse 1994:1849.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1994/95:209

Bilaga 3

*i fond som bildats under åren
1993-1995 är det först noterade
marknadsvärdet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995 och tillämpas första gången vid 1997 års taxering.

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953:272)¹
dels att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (1994:1922) om ändring
i uppbördslagen (1953:272) skall ha följande lydelse,
dels att 12 och 59 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. *När det gäller slutlig skatt tillämpas de nya föreskrifterna första gången vid debitering av sådan skatt på grund av 1996 års taxering.*

12 §²

För den som inte skall betala avgifter enligt lagen (1994:1744) om allmänna egenavgifter skall preliminär A-skatt i fall som avses i 4 § 1 mom. och 40 § utgå enligt de grunder som där anges med beaktande av att skyldighet att betala sådana avgifter och rätt till avdrag för avgifterna inte föreligger.

I fråga om folkpension och annan ersättning som utbetalas tillsammans med sådan pension får den utbetalande myndigheten eller inrättningen vid beräkning av preliminär A-skatt med frångående av bestämmelserna i 4 och 40 §§ ta hänsyn till att den skattskyldige kan vara berättigad till särskilt grundavdrag, om därmed bättre överensstämmelse kan uppnås mellan preliminär och slutlig skatt. Skattemyndighets beslut med stöd av 3 § 2 mom. om preliminär skatt för den skattskyldige får dock inte frångås.

I fråga om folkpension och annan ersättning som utbetalas tillsammans med sådan pension får den utbetalande myndigheten eller inrättningen vid beräkning av preliminär A-skatt med frångående av bestämmelserna i denna lag ta hänsyn till att den skattskyldige kan vara berättigad till särskilt grundavdrag, om därmed bättre överensstämmelse kan uppnås mellan preliminär och slutlig skatt. Skattemyndighets beslut med stöd av 3 § 2 mom. om preliminär skatt för den skattskyldige får dock inte frångås.

59 §³

Skatt, dröjsmålsavgift, kvarskatteavgift eller ränta som inte har betalats in i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att

¹ Lagen omtryckt 1991:97.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1994:1679.

³ Senaste lydelse 1993:894.

indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatt, dröjsmålsavgift, kvarskatteavgift eller ränta, utan hinder av att fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1995. Genom lagen upphävs Riksskatteverkets föreskrifter (RSFS 1983:51) om indrivning och avskrivning av skatt, allmänna avgifter m.m.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter

Prop. 1994/95:209
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 16 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.
16 §¹

Om skatten inte betalas i rätt tid skall den lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatten, utan hinder av att fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1995.

¹ Senaste lydelse 1993:906.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare

Prop. 1994/95:209
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 28 a § lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a §¹

Arbetsgivaravgifter, ränta och dröjsmålsavgift som inte har betalats i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för en fordran som avser ett ringa belopp. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Om arbetsgivaren är försatt i konkurs skall arbetsgivaravgifter, ränta och dröjsmålsavgift, utan hinder av att fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1995.

¹ Senaste lydelse 1993:908.

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 16 § mervärdesskattelagen (1994:200) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.

16 §

Skatt som inte har betalats in i rätt tid skall lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ett ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Begäran om omprövning eller överklagande inverkar inte på skyldigheten att betala skatt.

Om den skattskyldige är försatt i konkurs skall skatten, utan hinder av att fordran inte har förfallit till betalning, överlämnas till kronofogdemyndigheten för åtgärder som avses i 16 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1995.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1995-03-16

Närvarande: f.d. justitierådet Ulf Gad, justitierådet Johan Munck, regeringsrådet Leif Lindstam.

Enligt en lagrådsremiss den 9 mars 1995 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter m.fl.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Christer Alexandersson.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 mars 1995

Närvarande: statsrådet Sahlén, ordförande, och statsråden, Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: Statsrådet Persson

Regeringen beslutar proposition 1994/95:209 Kontrolluppgiftsskyldighet vid avyttring av värdepapper m.m.